

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1981-1982

22 DECEMBER 1981

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer A. De Beul —

houdende bescherming van landschappen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De bescherming van monumenten en landschappen werd in ons land voor het eerst wettelijk geregeld door de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Deze wet – evenals de vroegere wet van 12 augustus 1911 tot het behoud van de schoonheid der landschappen – heeft veel diensten bewezen en het kan niet worden geloofd dat het een degelijk beschermingsinstrument is geweest.

De visie van de wet van 1931 is thans echter voorbijgestreefd en moet herdacht worden in functie van een meer dynamische ordening en valorisatie van ons materieel kunstpatrimonium. Een eerste stap werd ter zake reeds gezet door het decreet van 13 juli 1972 tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen. Een tweede en uiterst belangrijke stap vormt het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten. Wil de bescherming van ons materieel kunstpatrimonium echter zo volledig mogelijk worden doorgevoerd dan moet dit laatste decreet worden aangevuld met een decreet houdende bescherming van de landschappen en met een decreet houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium in privé- en overheidsbezit.

Onderhavig voorstel van decreet is een poging om de bestaande leemte op te vullen, althans wat betreft de bescherming van landschappen. De voorgestelde bepalingen werden zoveel mogelijk parallel gehouden met deze van het decreet van 3 maart 1976. Andersluidende beschikkingen worden verantwoord in het commentaar bij de artikelen.

Het is mij niet onbekend dat men in landbouwmiddens zeer wantrouwig staat tegenover een nieuw decreet houdende bescherming van landschappen. Land- en tuinbouwers vrezen dat beschermingsmaatregelen hinderlijk zullen zijn voor de uitoefening van hun bedrijvigheid. Zulks is absoluut niet de bedoeling. Integendeel, bij een verantwoorde toepassing van de beschermingsmaatregelen, zullen heel wat land- en tuinbouwgronden gevrijwaard worden, daar waar zij nu maar al te vaak aan hun bestemming worden onttrokken door de landhonger van niets ontziende grondspeculanten, die de bestaande wetgeving op de ruimtelijke ordening maximaal weten uit te baten.

Moge dit voorstel van decreet een nieuwe wettelijke basis verschaffen om in samenwerking en overleg met de betrokken landbouwmiddens te komen tot een betere bescherming van onze landschappen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Conform artikel 19, § 1, 2e lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen vermeldt dit artikel dat het voorstel van decreet een aangelegenheid regelt zoals bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2 tot 5

Vereisen geen nadere toelichting, gelet op het parallellisme met de overeenstemmende artikelen in het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

Artikel 6

§ 1. Een adequate bescherming van de landschappen kan het opleggen van beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht noodzakelijk maken onder meer wegens de veranderlijke en beïnvloedbare natuur zelf van het te beschermen goed.

§ 2.1. Gelet op de hoedanigheid van het te beschermen patrimonium is het aangewezen niet alleen de provinciale directie van het bestuur van de stedenbouw maar tevens het lid van de Vlaamse Executieve tot wiens bevoegdheid het natuurbehoud behoort, om advies te vragen.

§ 2.2. De procedure van openbaar onderzoek wordt zo eenvoudig mogelijk gehouden.

@ 3. De rechtsgevolgen van de ontwerpen van lijst treden zonder meer in werking vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad of vanaf de betekening aan het betrokken gemeentebestuur.

§ 4. Regelt de coördinatie met de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw.

§ 5. Regelt de coördinatie met de uitvoering van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.

Artikelen 7 en 8

Vereisen geen nadere toelichting, gelet op voormeld parallelisme.

Artikel 9

Voorziet de tussenkomst van het lid van de Vlaamse Executieve tot wiens bevoegdheid het natuurbehoud behoort, bij het nemen van het besluit van de Vlaamse Executieve tot bescherming.

Artikel 10

Vereist geen nadere toelichting gelet op voormeld parallelisme.

Artikel 11

§ 2. Om praktische redenen werden het kadaster en de bewaarder der hypotheeken niet vermeld bij de instanties die ertoe gehouden zijn een afschrift van het door de Rijksdienst bijgehouden register ter beschikking te stellen van het publiek.

Artikel 12

§ 3. Voorziet de verplichte adviesvraag door de vergunning verlenende instanties belast met de uitvoering van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.

§ 4. Voorziet de verlenging van de termijn ook voor de vergunning verlenende instanties belast met de uitvoering van de voornoemde wet op het natuurbehoud.

§ 8. Belast de Vlaamse Executieve rechtstreeks met het bepalen van de voorwaarden en procedures tot het bekomen van subsidies.

Artikel 13

Maakt het vestigen van bijkomende beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht mede afhankelijk van een machtiging van het lid van de Executieve tot wiens bevoegdheid de culturele aangelegenheden behoren.

Artikel 14

Voorziet de mogelijkheid tot oprichting van een speciaal beheerscomité voor het beheren van een beschermd landschap.

Artikelen 15 tot 19

Vereisen geen nadere toelichting, gelet op voormeld parallelisme.

A. DE BEUL

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Dit decreet regelt de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van de in het Nederlandse taalgebied gelegen landschappen.

Artikel 3

Dit decreet verstaat onder :

1. het lid van de Executieve : het lid van de Vlaamse Executieve tot wiens bevoegdheid de culturele aangelegenheden behoren ;

2. landschap : een uitgestrektheid lands, zowel van natuurlijke, half-natuurlijke als antropogene aard, met een lage bebouwingsconcentratie, en die omwille van haar wetenschappelijke, historische, esthetische of andere sociaal-culturele waarde van algemeen belang is ;

3. voor bescherming vatbaar landschap : de onder 2 bedoelde landschappen, die werden ingeschreven op de krachtens dit decreet daartoe aangelegde voorontwerpen en ontwerpen van lijst ;

4. beschermde landschappen : de onder 2 bedoelde landschappen, die bij besluit van de Vlaamse Executieve beschermd zijn ;

5. eigenaars en vruchtgebruikers : eigenaars en vruchtgebruikers volgens de gegevens van het kadaster.

HOOFDSTUK II

Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen

Artikel 4

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, Nederlandse sectie, hierna te noemen de Koninklijke Commissie, heeft tot taak het lid van de Executieve van advies te dienen inzake landschappen. Zij verricht voorts werkzaamheden haar bij of krachtens dit decreet opgedragen.

De Koninklijke Commissie bestaat uit een centrale commissie en provinciale commissies.

De Vlaamse Executieve, hierna te noemen de Executieve, bepaalt de bevoegdheid, de samenstelling en de werking van de Koninklijke Commissie.

HOOFDSTUK III

Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg

Artikel 5

Er is een Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg, hierna te noemen de Rijksdienst, die tot taak heeft het beleid inzake de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van landschappen voor te bereiden en uit te voeren.

De Rijksdienst bestaat uit een hoofdbestuur en provinciale directies.

De Rijksdienst verleent aan de Koninklijke Commissie medewerking bij de uitvoering van haar taak en neemt tevens het secretariaat van de Koninklijke Commissie waar.

De Executieve bepaalt zijn samenstelling en zijn werking.

HOOFDSTUK IV

De bescherming van landschappen

Afdeling 1

De voorontwerpen en de ontwerpen van lijst van de voor bescherming vatbare landschappen

Artikel 6

§ 1. Het lid van de Executieve legt per gemeente één of meer voorontwerpen van lijst van de voor bescherming vatbare landschappen aan en vervolledigt deze. Deze voorontwerpen van lijst bevatten de mogelijk op te leggen beschermingsvoorschriften en beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht.

Openbare besturen en particulieren kunnen het lid van de Executieve verzoeken landschappen in de voorontwerpen van lijst op te nemen.

§2. De voorontwerpen van lijst worden door het lid van de Executieve gelijktijdig :

1. ter advies voorgelegd aan de provinciale commissie, aan de provinciale directie van het bestuur van de stedenbouw en aan het lid van de Vlaamse Executieve tot wiens bevoegdheid het natuurbehoud behoort. Deze adviezen worden binnen zestig dagen na ontvangst uitgebracht, zoniet worden ze geacht gunstig te zijn ;

2. bij het betrokken gemeentebestuur neergelegd voor openbaar onderzoek ter advies en ter aanplakking in de daarop vermelde landschappen, voor het openen van een proces-verbaal waarin de opmerkingen en bezwaren worden opgenomen. De termijn van het openbaar onderzoek bedraagt dertig dagen.

Bij het verstrijken van de vastgestelde termijn wordt het proces-verbaal door het college afgesloten. Binnen de vijftien dagen na het afsluiten zendt het college het proces-verbaal samen met haar advies, aan het lid van de Executieve over. Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn overgezonden advies wordt dit als gunstig beschouwd.

§ 3. Het lid van de Executieve stelt de ontwerpen van lijst

vast. Deze ontwerpen van lijst worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De rechtsgevolgen treden in werking vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad of vanaf de betekening aan het betrokken gemeentebestuur.

Het gemeentebestuur geeft bij ter post aangetekende brief kennis van de betekening aan de eigenaars en vruchtgebruikers.

§ 4. Onverminderd de door een besluit van de Vlaamse Executieve bepaalde algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud zijn voor alle vergunningen te verlenen volgens de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw, gewijzigd bij de wetten van 22 april 1970 en van 22 december 1970, de vergunning verlenende instanties alsmede de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw, ertoe gehouden binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier advies in te winnen bij het lid van de Executieve of zijn gemachtigde. Het lid van de Executieve of zijn gemachtigde brengt binnen dertig dagen bij hen een bindend advies uit.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn overgezonden advies, wordt dit als gunstig beschouwd.

§ 5. Onverminderd de door een besluit van de Vlaamse Executieve bepaalde algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud zijn voor alle vergunningen te verlenen op grond van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbewoud, de vergunning verlenende instanties ertoe gehouden binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier advies in te winnen bij het lid van de Executieve of zijn gemachtigde. Het lid van de Executieve of zijn gemachtigde brengt binnen dertig dagen bij hen een bindend advies uit.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn overgezonden advies, wordt dit als gunstig beschouwd.

§ 6. Op verzoek van openbare besturen en particulieren kan het lid van de Executieve, de Koninklijke Commissie gehoord, landschappen van de ontwerpen van lijst schrappen. Dit verzoek wordt bij ter post aangetekende brief tot het lid van de Executieve gericht.

Artikel 7

In dringende omstandigheden kan het lid van de Executieve, in afwijking van de procedure bedoeld in het voorgaande artikel, bij gemotiveerde beslissing de rechtsgevolgen bedoeld in artikel 6, § 3, 4 en 5 van onmiddellijke toepassing verklaren voor een eenmalige termijn van ten hoogste honderd twintig dagen vanaf de betekening aan de gemeentebesturen en aan de vergunning verlenende overheden alsmede aan de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw.

Afdeling II

Besluit van de Vlaamse Executieve tot bescherming van landschap

Artikel 8

De Executieve, de Koninklijke Commissie gehoord, gaat over tot de definitieve bescherming van de op de ontwerpen van lijst voorkomende landschappen. Deze worden in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Dit besluit vermeldt de algemene en desgevallend specifieke beschermingsvoorschriften en beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht.

De inschrijving op de ontwerpen van lijst vervalt van rechtswege indien deze besluiten niet zijn genomen uiterlijk één jaar na de publikatie van de voormelde ontwerpen van lijst in het Belgisch Staatsblad. Die termijn kan, bij gemotiveerde beslissing van het lid van de Executieve, eenmaal voor ten hoogste zes maanden worden verlengd.

Artikel 9

§ 1. Het besluit van de Vlaamse Executieve waarbij het landschap in bescherming wordt genomen, treedt in werking bij de betekening aan de betrokken gemeentebesturen of uiterlijk de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

§ 2. Wanneer voor het gebied waarin het landschap gelegen is een door de Koning goedgekeurd plan van aanleg of een verkavelingsvergunning bestaat wordt het besluit tot bescherming genomen op gezamenlijke voordracht van het lid van de Executieve bedoeld in artikel 3 en van het lid van de Vlaamse Executieve tot wiens bevoegdheid de ruimtelijke ordening en stedenbouw behoren.

§ 3. Wanneer het landschap geheel of gedeeltelijk gelegen is in een natuurreservaat dat bij koninklijk besluit is opgericht of erkend, wordt het besluit tot de bescherming genomen op gezamenlijke voordracht van het lid van de Executieve, bedoeld in artikel 3 en van het lid van de Vlaamse Executieve tot wiens bevoegdheid het natuurbehoud behoort, onverminderd het bepaalde in § 2 van dit artikel.

§ 4. Het besluit tot bescherming van een landschap bevat in bijlage een plan met nauwkeurige aflijning van het beschermde gebied. Het vermeldt de bijzondere beperkingen die met het oog op de vrijwaring van de wezenlijke kenmerken van het beschermde landschap aan het eigendomsrecht worden gesteld.

§ 5. De betrokken gemeentebesturen geven bij ter post aangezekende brief kennis van de betekening aan de eigenaars en vruchtgebruikers, binnen tien dagen na ontvangst ervan. In de § 1 bedoelde betekening wordt van deze verplichting melding gemaakt.

Artikel 10

Het besluit van de Vlaamse Executieve waarbij het landschap in bescherming wordt genomen, heeft verordenende kracht. Er mag alleen worden afgeweken in de door dit decreet bepaalde gevallen en vormen.

De Executieve, de Koninklijke Commissie gehoord, besluit tot het opheffen of wijzigen van het besluit tot bescherming van een landschap.

Afdeling III

Register van beschermde landschappen

Artikel 11

§ 1. De Rijksdienst houdt voor elke gemeente een register bij van beschermde landschappen. Het lid van de Executieve stelt de inrichting van het register vast.

§ 2. Afschriften van het register berusten voor kosteloze inzage bij de Rijksdienst, het bestuur voor de stedenbouw, het provinciebestuur en het gemeentebestuur, elk voor hun ambtsgebied. Eenieder kan zich op zijn kosten uittreksels uit het register laten verstrekken.

§ 3. De bij besluit van de Vlaamse Executieve beschermde landschappen komen in aanmerking voor het aanbrengen van een herkenningsteken.

Het lid van de Executieve, de Koninklijke Commissie gehoord, bepaalt het model van dit herkenningsteken.

Afdeling IV

Beschermde landschappen

Artikel 12

§ 1. De eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd landschap zijn ertoe gehouden, door de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken, het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.

§ 2. Onverminderd de in het besluit van de Vlaamse Executieve tot bescherming bepaalde algemene en specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud, zijn voor alle vergunningen te verlenen op grond van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw, gewijzigd bij de wetten van 22 april 1970 en van 22 december 1970, alle vergunning verlenende instanties alsmede de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw ertoe gehouden binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier advies in te winnen bij het lid van de Executieve of zijn gemachtigde. Het lid van de Executieve brengt binnen dertig dagen bij hen een bindend advies uit.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn overgezonden advies, wordt dit als gunstig beschouwd.

§ 3. Onverminderd de in het besluit van de Vlaamse Executieve tot bescherming bepaalde algemene en specifieke voorschriften inzake instandhouding en onderhoud, zijn voor alle vergunningen te verlenen op grond van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud, de vergunning verlenende instanties ertoe gehouden binnen dertig dagen na ontvangst van het dossier advies in te winnen bij het lid van de Executieve of zijn gemachtigde. Het lid van de Executieve brengt binnen dertig dagen bij hen een bindend advies uit.

Bij ontstentenis van een binnen de voorgeschreven termijn overgezonden advies, wordt dit als gunstig beschouwd.

§ 4. Het lid van de Executieve of zijn gemachtigde beschikt over een bij komende termijn van vijfenveertig dagen voor het uitbrengen van een bindend advies wanneer bij de aanvraag tot het uitvoeren van werken een beroep wordt gedaan op de bij dit decreet bedoelde subsidies.

In dit geval wordt de termijn voor de gemachtigde ambtenaar van stedenbouw bedoeld in § 2 van dit artikel, evenals de termijn van vijfenzeventig dagen, waarover het vergunning verlenende schepencollege op grond van artikel 54 van voormelde wet van 29 maart 1962 beschikt om zijn beslissing aan de aanvrager kenbaar te maken, eveneens met vijfenveertig dagen verlengd.

Onder dezelfde voorwaarden worden met een zelfde termijn verlengd de termijnen waarover de vergunning verlenende instanties beschikken om hun beslissingen aan de aanvrager kenbaar te maken volgens de procedures ingesteld krachtens de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud.

§ 5. Werken die werden begonnen zonder dat hiervoor de vereiste machtiging is bekomen of die worden uitgevoerd in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voorwaarden, kunnen worden stilgelegd door het lid van de Executieve, de pro-

vinciegouverneur, de burgemeester, de ambtenaren van de gerechtelijke politie, alsook door de daartoe door het lid van de Executieve aangewezen ambtenaren, op eigen initiatief of op bevel van het lid van de Executieve, desgevallend met behulp van de openbare macht.

§6. De genoemde personen en andere daartoe door het lid van de Executieve aangewezen ambtenaren hebben toegang tot de voor bescherming vatbare en beschermde onroerende goederen, om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten. Wanneer deze verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen mogen zij enkel worden uitgevoerd indien er aanwijzingen bestaan voor een misdrijf en op voorwaarde dat de politierechter hen daartoe heeft gemachtigd.

§ 7. Sommige beschermde landschappen kunnen omwille van hun uitzonderlijke architectuur-historische waarde onder rechtstreekse bescherming van het Kijk worden geplaatst. Het lid van de Executieve stelt de lijst op. De instandhoudings-, onderhouds- en restauratiewerken kunnen in voorkomend geval ten laste van het Kijk vallen.

§ 8. De Executieve bepaalt onder welke voorwaarden en volgens welke procedures en verhoudingen subsidies kunnen worden verleend voor het uitvoeren van instandhoudings- en onderhoudswerken aan beschermde landschappen.

Artikel 13

Geen nieuwe beperkingen op de uitoefening van het eigendomsrecht kunnen op een in een beschermd landschap gelegen onroerend goed worden gevestigd dan bij machtiging van het lid van de Executieve. De besluiten van de Vlaamse Executieve tot vestiging van bedoelde beperkingen worden genomen op gezamenlijke voordracht van het lid van de Executieve bedoeld in artikel 3 en van het lid van de Executieve tot wiens bevoegdheid het vestigen van de bedoelde beperkingen behoort.

Artikel 14

Met het oog op het beheer van een beschermd landschap in de zin van dit decreet, kan een beheerscomité worden opgericht.

De Executieve bepaalt onder welke voorwaarden en volgens welke vormen dergelijke beheerscomités worden opgericht en hoe zij hun beheer zullen uitoefenen.

HOOFDSTUK V

Strafbepalingen

Artikel 15

Onverminderd de toepassing van de bij het Strafwetboek of bij andere wetten of decreten bepaalde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 1 000 tot 5 000 frank of met één van deze straffen alleen :

1. hij die verzuimt de overeenkomstig artikel 6,§ 4 en 5, en artikel 12,§ 2 en 3, bij besluit van de Vlaamse Executieve bepaalde voorschriften na te leven met betrekking tot de instandhouding en het onderhoud van een voor bescherming vatbaar of beschermd landschap ;

2. hij die zonder de in artikel 12,§ 5, voorgeschreven machtiging of in strijd met bij zodanige machtiging gestelde voor-

waarden werken uitvoert aan een beschermd landschap.

Artikel 16

De bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek, met inbegrip van de artikelen 66,67,69 tweede lid, en 85, zijn van toepassing op de bij artikel 15 bepaalde misdrijven.

Artikel 17

Bij elk vonnis van veroordeling wordt bevel gegeven tot het terugbrengen van het goed of de goederen in hun vroegere toestand en dit op kosten van de veroordeelde, onverminderd de schadeloosstelling.

Bij het verstrijken van de in het vonnis vastgestelde termijn, kan het lid van de Executieve of zijn gemachtigde de werken op kosten van de eigenaar laten uitvoeren.

HOOFDSTUK VI

Overgangs- en opheffingsbepalingen

Artikel 18

§ 1. De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, wordt voor de in het Nederlandse taalgebied gelegen landschappen, opgeheven, met uitzondering van artikelen 7 tot en met 9, 11 en 16.

§ 2. De onder het stelsel van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1972, begonnen procedures tot erkenning als beschermd landschap worden voortgezet overeenkomstig bedoelde wet.

De rangschikkingsbesluiten genomen bij toepassing van de wet van 7 augustus 1931, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972, behouden hun rechtskracht tot zij overeenkomstig dit decreet worden gewijzigd of opgeheven. Ten aanzien van deze erkenningsbesluiten gelden al de gevolgen die dit decreet verbindt aan de besluiten van de Vlaamse Executieve tot bescherming.

De bepalingen van dit decreet treden in werking op de door de Executieve te bepalen datum en uiterlijk op 1 januari 1983.

Artikel 19

De in artikel 6,§ 4 en in artikel 12,§ 2, opgesomde instanties zijn die welke worden bedoeld in de artikelen 44 tot 47,48,51, 54 en 58 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw, gewijzigd bij de wetten van 22 april 1970 en van 22 december 1970.

A. DE BEUL
